

KYMENLAAKSON KUNTIEN MALLI 1.8.2023 alkaen

POISSAOLOIHIN PUUTTUMINEN PERUSOPETUKSESSA

luvaton poissaolo, epäselvä sairauspoissaolo tai muu huolestuttava poissaolo

Päivitetty vuoden 2022 työryhmän tuotosta

2023 työryhmä Huhtala Taina, Karvonen Henna, Lindstedt Johanna, Mauno Riikka, Rautakorpi Anna-Kaarina, Vallenius Suvi
Viedään hyväksyttäväksi Kymenlaakson LAPE –ryhmään 8.6.2023

Lähteet:

Haminan, Kotkan, Kouvolan, Pyhtään, Miehikkälän, Virolahden ja poissaoloihin puuttumisen mallit.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, Oppivelvollisuuslaki sekä Perusopetuslaki.

Pääkaupunkiseudun poissaoloihin puuttumisen malli/ LAPE-hanke 2017-18.

Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden (Oppivelvollisuuslaki, 9 §).

Opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Opettajalla on lainmukainen velvoite puuttua oppilaan poissaoloihin (PoL 26§).

Ennaltaehkäisevä toiminta

- Lisätään yhteisöllisen opiskeluhuollon keinoin oppilaiden hyvinvointia, osallisuutta, luokkaan ja ryhmään kuulumista sekä yhteisöllisyyttä
- Vahvistetaan sujuvaa yhteistyötä kodin ja koulun välillä
- Opettaja seuraa systemaattisesti ja jatkuvasti oppilaiden poissaoloja
- Opettaja merkitsee poissaolot Wilmaan heti, viimeistään koulupäivän loppuun mennessä

Huoli puheeksi

Oppilaan poissaolosta herää huoli kotona / koulussa:

- Huoltaja ilmoittaa poissaolosta koululle heti ensimmäisenä poissaolo päivänä
- Huoltajille ilmoitetaan luvattomasta poissaolosta viipymättä
- Opettaja keskustelelee asiasta oppilaan kanssa, on yhteydessä huoltajiin ja sopii yhteydenotosta opiskeluhuollonpalveluiden ammattilaisiin
- Opettaja konsultoi tarvittaessa sosiaalihuollon asiakasneuvontaa tai tekee yhteydenoton / lastensuojeluilmoituksen

Poissaoloja 30 tuntia

Vahvistetaan yhteistyötä. Opettaja selvittää oppilaan tilannetta huoltajan ja oppilaan kanssa sekä tekee yhteistyötä opiskeluhuollonpalveluiden työntekijöiden kanssa.

- Muodostetaan oppilaan / huoltajan suostumukseen perustuva monialainen asiantuntijaryhmä
- Sovitaan kokonaistilanteen ja poissaolojen syiden kartoittamisesta erilaisten arviointimenetelmien avulla
- Suunnitellaan koulun sekä muiden toimijoiden tukitoimet ja vastuut
- Sovitaan yksilöllisesti poissaolojen kohdennetusta seurannasta
- Konsultoidaan tarvittaessa sosiaalihuollon asiakasneuvontaa tai tehdään yhteydenotto / lastensuojeluilmoitus

Poissaoloja 50 tuntia

Tehdään yhteistyötä monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenten sekä muiden tarvittavien verkostojen kanssa, mikäli se on käynnistynyt oppilaan / huoltajan suostumuksella. Vahvistetaan tarvittavia tukitoimia.

Sovitaan yhdessä:

- Miten oppilaan tilanteen etenemistä seurataan ja kuka siitä miltäkin osin vastaa
- Seurantapalaverin ajankohta ja vastuuhenkilöt
- Konsultoidaan tarvittaessa sosiaalihuollon asiakasneuvontaa tai tehdään yhteydenotto / lastensuojeluilmoitus

Poissaoloja 70 tuntia

Koulu on selvittänyt poissaolojen syitä omalta osaltaan ja järjestänyt koulun tukitoimia monipuolisesti.

- Mikäli tehdyt toimenpiteet eivät auta ja poissaoloja on siitä huolimatta jatkuvasti / runsaasti, tehdään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto yhdessä huoltajan kanssa tai lastensuojeluilmoitus.

Lastensuojeluilmoituksen pohjana on huoli poissaolojen aiheuttamasta syrjäytymisriskistä ja normaalin kehityksen sekä koulunkäynnin vaarantumisesta. Ilmoituksessa mainitaan koulussa jo tehdyt kartoitukset, tukitoimet ja huoltajan kanssa tehty yhteistyö.

- Sovitaan seurantapalaverin ajankohta ja vastuuhenkilöt oppilaan asioissa.

TIIVIS YHTEISTYÖ OPPILAAN JA HUOLTAJAN KANSSA

Koulu tarkentaa poissaoloihin puuttumisen prosessin, seurannan ja vastuut koulun lukuvuosisuunnitelmassa

Käyttöohje

- Toimintamalliin on yhdistetty kaikki poissaolot:
  1. Sairauspoissaolo; oppilas sairaana tai oppilas ei halua/pysty tulemaan kouluun ja huoltaja kuittaa Wilmaan oppilaan poissaolot selvitettyiksi
  2. Muu luvallinen poissaolo; esimerkiksi lääkärikäynti koulupäivän aikana, tilapäinen poissaolo harrastuksen vuoksi
  3. Luvaton poissaolo; oppilas ei halua / uskalla / pysty tulemaan kouluun
- Oppilaiden poissaoloihin puututaan jatkossa ennaltaehkäisevästi yhteisellä mallilla. Poissaoloihin tulee puuttua heti huolen herätessä. Uudistetussa koulupoissaoloihin puuttumisen mallissa huomiota kiinnitetään poissaolojen tuntimääriin ja poissaoloihin puututaan portaittain etenevän ohjeistuksen mukaisesti. Yhtenäinen käytäntö kohtelee oppilaita tasavertaisesti ja on myös huoltajien näkökulmasta systemaattinen riippumatta siitä, missä Kymenlaakson peruskoulussa oppilas opiskelee. Huoltajan ja perheen kanssa tehtävä yhteistyö on keskeisessä roolissa poissaoloihin puuttuessa.

Ennaltaehkäisy

- Opetuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa kuvataan toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi.
- Koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Huoli puheeksi

- Olennaista selvittää sekä poissaolojen taustatekijöitä, että oppilaan kokonaistilannetta.

Poissaoloja 30 tuntia

- Opettaja tekee yhteistyössä opiskeluhuollon palveluiden kanssa kartoitusta poissaolojen syistä ja kokonaistilanteesta erilaisten arviointimenetelmien avulla, esimerkiksi SRAS-R-kysely, toimintakykykartoitus, koulunkäyntikykyarvio.fi tai IPAP.
- Suunnitellaan koulun pedagogiset tukitoimet ja vastuut; kolmiportainen tuki.

Poissaoloja 50 tuntia

- Tehdään yhteistyötä monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenten sekä muiden tarvittavien verkostojen kanssa
- Konsultoidaan tarvittaessa sosiaalihuollon asiakasneuvontaa tai tehdään yhteydenotto / lastensuojeluilmoitus

Poissaoloja 70 tuntia

- Koulu on selvittänyt poissaolojen syitä omalta osaltaan ja järjestänyt koulun tukitoimia monipuolisesti.
- Mikäli tehdyt toimenpiteet eivät auta ja poissaoloja on siitä huolimatta jatkuvasti / runsaasti, tehdään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto yhdessä huoltajan kanssa tai lastensuojeluilmoitus.

Konsultointi sosiaalihuollon asiakasneuvontaan

- Voit konsultoida Kymenlaakson hyvinvointialueen sosiaalihuollon asiakasneuvontaa puhelimitse 05 220 6000 (arkisin kello 9-14) tai sähköisesti <https://asiointi.kymenhva.fi/> Asiakasneuvonta ohjaa ja neuvoo sekä auttaa pohtimaan lapsen tilanteeseen parhaiten auttavia toimia.

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

- Tee yhteydenotto alkutiimiin lapsen tuen tarpeen arvioimiseksi, kun sinulla on avun tarpeessa olevan lapsen, nuoren tai hänen vanhempansa lupa yhteydenottoon. Yhteydenoton voit tehdä hyvinvointialueen kotisivuilla [sähköisesti](#) tai toimittamalla kotisivuilta löytyvän tulostettavan lomakkeen alkutiimiin Hovioikeudenkatu 6, PL 50, 45100 Kouvola tai Satamantie 4 B, 5. krs, 49460 Hamina.
- Kirjoita tarvittavat tiedot, kuvaa yhteydenoton perusteita ja kokonaistilannetta eli miksi yhteydenotto sosiaalihuoltoon on tarpeen tehdä.
- Yhteydenottolomakkeeseen voit kirjoittaa myös, onko tiedossa aikaisempia /nykyisiä asiakkuuksia muissa palveluissa.
- Muista kirjata asiakkaan lupa yhteydenottoon. Voit liittää yhteydenottoon tarvittaessa liitetiedostoja.

Milloin täytyy tehdä lastensuojeluilmoitus?

Lastensuojelulaki määrittelee ilmoitusvelvollisuuden sekä velvollisuuden ottamaan salassapitosäännösten estämättä viipymättä yhteyttä lastensuojeluun.

Tee lastensuojeluilmoitus, kun epäilet, että lapsen lastensuojelun tarve pitäisi selvittää. Ilmoituksen taustalla voi olla hyvin erilaisia seikkoja. Niitä voivat olla esimerkiksi

- Puutteet lapsen hoidossa tai huolenpidossa
- Heikko taloudellinen tilanne, joka vaarantaa lapsen huolenpidon tai kehityksen
- Lapsen tarpeiden laiminlyönti
- Lapsen heitteillejätto
- Lapsen oma päihteidenkäyttö, mielenterveysongelmat, rikoksilla oireilu tai itsetuhoisuus
- Jatkuva koulunkäynnin laiminlyönti
- Jos koulu ei pysty omalla tuellaan ja oppilashuollon palveluiden avulla turvaamaan lapsen koulunkäyntiä, ja vanhemmat suhtautuvat asiaan välinpitämättömästi
- Arjen tukiverkon puute, jos se vaarantaa lapsen hyvinvoinnin
- Vanhemman ja lapsen väliset vakavat vuorovaikutusongelmat
- Lapsen suhteeton vastuu perheen arjesta
- Lapsen huoltajan päihde- tai mielenterveysongelmat, jaksamattomuus, oman hoidon laiminlyöminen
- Pahoinpitely tai seksuaalinen hyväksikäyttö, tai niiden uhka (Ilmoitusvelvollisuus lapseen kohdistuvasta väkivallasta)

Jos et ole varma, pitäisikö lastensuojeluilmoitus tehdä, kysy ensin neuvoa hyvinvointialueen sosiaalihuollon asiakasneuvonnasta kertomatta lapsen henkilöllisyyttä. Tärkeintä on, että teet ilmoituksen viipymättä.

- Sosiaalihuollon ammattilaiset arvioivat, johtaako ilmoitus kiireellisiin toimenpiteisiin. Sinun ei tarvitse huolehtia siitä.
- Älä jätä ilmoitusta tekemättä, vaikka arvelisitkin, että joku muu on jo tehnyt ilmoituksen.
- Älä myöskään jätä ilmoitusta tekemättä, vaikka tietäisit, että perhe on jo lastensuojelun asiakas.
- Uusi ilmoitus tai useat ilmoitukset auttavat näkemään kokonaistilanteen paremmin.

Mitä tapahtuu yhteydenotolle ja lastensuojeluilmoitukselle?

Alkutiimi ottaa yhteydenotot ja ilmoitukset käsittelyyn viipymättä.

- Akuutit asiat hoidetaan heti.
- Yhteydenotot ja lastensuojeluilmoitukset käsitellään aina lain vaatimassa 7 arkipäivässä.
- Riippumatta tavasta, millä lapsen asia on tullut alkutiimin tietoon, sitä selvitetään tarvittavassa laajuudessa yhdessä lapsen, hänen huoltajiensa, lähiverkoston, mahdollisten hoitokontaktien tai muiden tarvittavien ammattilaisverkostojen kanssa.

Jos alkutiimissä arvioidaan, että lapsen edun mukaista on aloittaa palvelutarpeen arviointi, niin asia ohjataan perhekeskusalueelle perheiden sosiaalityöhön, jossa arviointi aloitetaan.

- Perheiden sosiaalityö vastaa palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä ja varhaisen vaiheen perheiden sosiaalityöstä.
- Lapsen palvelutarpeen arviointi ja tuki on tarkoitettu lapsille ja perheille, joilla on vaikeasti kuormittava elämäntilanne ja tuen tarve.
- Palvelujen tarvetta arvioidaan, jotta lapsi tai perhe saisi sopivan avun. Tuen ja palveluiden tarvetta arvioidaan kokonaisvaltaisesti yhdessä perheen ja ilmoituksentekijätahon kanssa.
- Palvelutarpeen arviointi lain mukaan kestää enintään kolme kuukautta.
- Palvelutarpeen arviointi voidaan tehdä myös yhteistyössä perheneuvolan tai Nuorten Matalan kanssa, jos asiakkuus on siellä tai asiakkuuden tarvetta näissä palveluissa arvioidaan.
- Palvelutarpeen arvioinnissa otetaan mukaan lapsen lähiverkosto, sekä olemassa olevat hoitotahot tarvittaessa myös vanhempien tai muun perheen osalta.
- Perheiden sosiaalityön asiakkaaksi ohjaudutaan lapsen palvelutarpeen arvioinnin kautta.